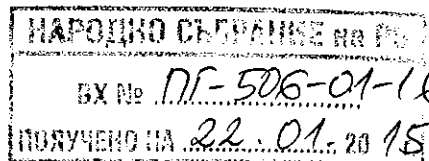

БЪЛГАРСКА АСОЦИАЦИЯ ЗА ОБУЧЕНИЕ НА ЗРИТЕЛНО ЗАТРУДНЕНИ ДЕЦА

София 1574
бул. Шипченски проход 69А
телефон: (02) 970 62 26, 970 62 29
факс: (02) 72 23 21
e-mail: radoulov@fnpp.uni-sofia.bg

До

Комисията по образование

12.52

При 43-тото Народно Събрание

На Република България

Т У К

СТАНОВИЩЕ

**На Българска асоциация за обучение на зрително затруднени деца,
относно проектозакона за предучилищното и училищното образование**

Уважаеми дами и господа народни представители,

Създадената през 1992 г. Българска асоциация за обучение на зрително затруднени деца (БАОЗЗД) работи в тясно сътрудничество с МОН, двете специални училища за деца с нарушено зрение и регионалните ресурсни центрове за подпомагане на интегрираното обучение на деца със специални образователни потребности. Във връзка с предстоящото приемане на новия образователен закон, нашата организация изразява следното становище:

1. Като цяло Законопроектът за предучилищното и училищното обучение е много добър, актуален и полезен. Той предлага ясна и съвременна образователна структура, конкретно дефинирани съвременни функции, права и задължения на участниците в образователния процес и с някои изключения съдържа адекватно изяснени основни понятия. Отправените от нас по-долу критични бележки не са тенденциозни, а добронамерени, тъй като се ръководим от идеята, че всички заедно можем да направим Закона още по-добър.

2. Както е известно, съвременното образование в напредналите страни е построено върху 3 стълба: семейство, училище и общество. В Закона следва да се изтъкне триединството на тези три стълба. Необходимо е да се подчертае, че родителите са равноправни участници в образователния процес и споделят отговорността с училището.

3. Много добре е дефинирано понятието „Деца със специални образователни потребности“.

4. В Законопроекта твърде произволно се използва понятието „Приобщаващо образование“, което е неправилно и неточно, защото остава встрани от процеса на социалното включване и социалното изключване. Явно използваното понятие е предложено от неспециалисти. В целия свят и в много от официалните документи на МОН се използва термина „Включващо обучение“ (inclusive education). Този въпрос у нас вече е изяснен не само в научните публикации, но и от проведената през 2007 г. научна конференция с международно участие по терминология в специалното образование, организирана от катедрата по специална педагогика при ФНПП на СУ „Св. Климент Охридски.“ Приобщаването е присъствие в групата или класа, но без активно взаимодействие, докато включването предполага реално участие. Нека елементарно да припомним, че образованието е резултат от обучение. Решително настояваме в Закона да се използва термина „Включващо обучение“, който няма да лепне на страната ни етикета на некомпетентността. В Саламанската декларация от 1994 г. се подчертава, че включващото обучение е нова образователна политика, което не фигурира в представения проект.

5. Запазването на специалните училища за деца с нарушено зрение е стъпка в правилната посока, защото те престанаха да бъдат старомодни структури, а се отвориха към семейството, обикновените училища и обществото.

6. Истинско объркване и тревога предизвикват центровете за подкрепа за личностно развитие, които на практика са центрове за всичко. Не е ясно как една по-малка и бедна община ще е в състояние да координира толкова много основни и допълнителни дейности на толкова много групи ученици. Ние смятаме, че мястото на ресурсните учители е в общообразователното училище, докато допълнителната помощ идва от психолози, логопеди и терапевти, които трябва да взаимодействат с тях. В чл. 48 ал. 3, където се определят дейностите на подобни центрове, следва към корекционна да се добави - компенсаторна работа.

7. Предвижда се на ученици със СОП, които се обучават по индивидуални програми, да се поставя оценка само с качествени показатели. В чл. 124 се казва, че ученик със СОП не повтаря класа, което според нас, отново го прави различен. Игнорираната възможност за повтаряне на класа и поставяне на цифрови оценки в началния курс за всички ученици е педагогически авантюризъм и безумие, защото убива мотивацията и стремежа към успех. Няма обучение без мотивация. По този начин ще възпитаваме калпазани и заучено безпомощни хора.

7. Похвално е, че в образованието все повече ще навлиза електронната версия на учебниците, но наличието на няколко паралелни учебника по един предмет е комерсиално и разрушава образователните стандарти. Допълнителните помагала по учебните предмети са полезни и желателни. Учителят трябва да избира не учебника, който е документ на МОВН, а учебните помагала.

8. Поставянето на три деца със СОП в група или в обикновения клас е недопустимо, тъй като те формират малка изолирана група.

9. В чл. 219 ал. 2 учителите определят методите и средствата за провеждане на образователния процес, но заедно с това следва да се изтъкне, че учителят трябва да може да обучава всякакви деца. Това е залегнало в новата образователна политика на включващото обучение, което не обхваща само децата със СОП.

10. Създаването на училищни обществени съвети до голяма степен дублира училищните настоятелства, които са добро наследство в нашето образование, а са изтласкани в глуха линия. По-рационално и дипломатично е обществените съвети да се нарекат "училищни настоятелства". Предлагаме към големите училища или няколко по-малки да се създадат социални служби, в които ще работят социални педагози. Техните функции са много добре развити в английското образование. Тези служби защитават

правата на учениците, контролират законността на решенията на учителския съвет извършват превантивна работа върху антисоциалните явления, пряко работят с родителите, съдействат на социално слабите ученици, издирва деца със СОП и пр.

11. В дефинирането на понятието “рехабилитация” липсва терминът “възстановяване”. Използваният в Закона термин “психосоциална рехабилитация” е ограничен и едностранчив. По-добре ще бъде да се използва термина “рехабилитация”, който е обобщаващ.

12. Предвид фактът, че обучението на деца с множество увреждания се разширява, е наложително то да бъде подпомагано от асистент-учители (парапедагози), без педагогическа квалификация и без изискване за висше образование..

13. Необходимо е да се отстранят думи, директно преведени от чужди езици, като: “информално учене”, което има еднакво значение с “неформално обучение”, както и “валидизация”, като се намери подходяща българска дума.

За нашата асоциация ще бъде чест, ако с нещо сме допринесли за подобряване на представения Законопроект.

София, 21 януари 2015

Председател:

(Проф. д-н Владимир Радюлов)

Секретар:

(Доц. д-н Мира Цветкова-Арсова)

